

Les 1 Rondzwerven in de natuur

Heel lang geleden aten de mensen alleen voedsel dat ze in de natuur om hen heen

konden vinden. De mannen gingen op jacht naar wilde dieren, zij waren **jagers**.

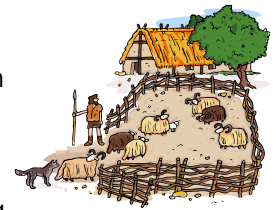
De vrouwen en kinderen zochten eetbare dingen, zoals bessen en planten. Zij waren **verzamelaars**. De mensen trokken in kleine groepen rond. Als het eten op was, trokken ze naar een nieuwe plek waar ze wel eten konden vinden of vangen.

De mensen leerden vuur te maken. Dat was een belangrijke ontdekking. Ze konden nu eten koken en ze hadden licht en warmte.

De mensen leefden in de natuur en van de natuur. Ze geloofden dat veel in de natuur het werk was van **natuurgoden**.

Les 2 De eerste boeren

De jagers gingen dieren levend vangen en maakten ze tam. Want als ze de dieren bij zich hielden, hoefden ze niet iedere dag

op jacht. Het eten was in de buurt en sommige dieren leverden ook melk of wol. De mensen gingen met hun vee op een vaste plek in hutten wonen. Ze leefden van veeteelt. De mensen leerden dat ze eetbare planten konden laten groeien. Het zaaien en verbouwen van graan en groente heet **landbouw**. De mensen waren boeren geworden.

De boeren bedachten handige gereedschappen, zoals de **maalsteen**, de **sikkel** en de **spintol**. Het werk werd daardoor makkelijker.

de jager

Iemand die wilde dieren achterna zit om ze te vangen of te doden.

de verzamelaar

Iemand die eetbare dingen bij elkaar zocht in de natuur.

de natuurgod

Iets in de natuur wat mensen als god aanbidden, bijvoorbeeld de zon, de maan, regen, wind en onweer.

de landbouw

Het verbouwen van granen, bieten, knollen enzovoort op het land.

de maalsteen

Een steen die gebruikt werd om daarop graankorrels tot meel te vermalen.

de sikkel

Een mes dat de vorm heeft van een halvemaan, en waarmee je kunt snijden of steken.

de spintol

Een voorwerp waarmee je door er aan te draaien een draad kunt spinnen uit wol.

Denk het uit

Om gebeurtenissen in de geschiedenis te begrijpen kun je ze analyseren en reconstrueren. Je begrijpt dan beter waarom iets op een bepaalde manier gedaan of gebeurd is.

Les 3 Gevonden voorwerpen

De tijd waarin de mensen nog niet konden schrijven of lezen noemen we de **prehistorie**. Resten van vroeger kunnen ons wel een verhaal vertellen. Iemand die in de grond graaft naar resten van vroeger en de vondsten daarna onderzoekt, heet een **archeoloog**. Het graven naar voorwerpen uit de geschiedenis in de grond heet een **opgraving**. Een vondst bij een opgraving wordt een **bron** genoemd. De archeoloog probeert erachter te komen hoe de mensen vroeger leefden. Bijvoorbeeld door dingen na te maken. Zoals een **hunebed**.

de prehistorie

De tijd dat de mensen nog niet konden lezen of schrijven. Uit die tijd bestaan er geen teksten.

de archeoloog

Iemand die in de grond zoekt naar resten van vroeger. De vondsten onderzoekt hij om meer over vroeger te leren.

de opgraving

Bij een opgraving worden oude resten uit de grond opgegraven. Die zijn gebruikt door mensen die vroeger hebben geleefd.

de bron

Een vondst van een opgraving.

het hunebed

Een graf uit de tijd van de eerste boeren. Het is gemaakt van op elkaar gestapelde stenen.

Les 1

Je hebt bekeken wat je wel en niet kunt eten in de natuur. Zo kun je ontdekken hoe moeilijk het is om te overleven in de natuur.

Les 2

Je hebt resten van voorwerpen van jagers en boeren bekeken. Met deze resten kun je het voorwerp reconstrueren. Dan kun je bedenken waarvoor ze gebruikt zijn.

Les 3

Je hebt de verschillende stappen van het bouwen van een hunebed in de goede volgorde gezet. Zo kun je analyseren hoe een hunebed waarschijnlijk gebouwd werd.

Zo leer je voor de toets

- Bekijk de samenvatting.
- Leer de teksten en de dik gedrukte woorden.
- Vraag iemand om je te overhoren.

De toets is op

